

Kirjastopalveluselvitys/Omatoimikirjastojen perustaminen

Sivla 25.09.2025 § 95
491/12.03.02/2025

Valmistelija

sivistysjohtaja Manne Pärkö, puh. 050 5936249

Sivistysvaliokunta on hyväksynyt Loimaan kaupungin kirjastopalveluselvityksen 25.3.2021.

Kirjastopalveluselvityksessä todetaan, että Loimaan kaupungin kirjastoverkko muodostuu jatkossa Pääkirjastosta sekä Alastaron, Hirvikosken ja Mellilän kirjastoista. Kirjastoverkkoa kehitetään jatkossa siten, että lähikirjastoja muutetaan omatoimikirjastojen suuntaan yksi kerrallaan.

Omatoimikirjastoiksi kutsutaan kirjastoja, joihin on asennettu asiakkaiden omatoimikäytön mahdollistava järjestelmä. Näitä kirjastoja voi käyttää myös silloin, kun henkilökuntaa ei ole paikalla.

Omatoimikirjastoja voivat käyttää kirjaston asiakkaat, jotka ovat hyväksyneet omatoimikirjastojen käytösäännöt ja rekisteröityneet omatoimikirjaston käyttäjiksi.

Omatoimisen käytön aikana kirjastossa ei ole henkilökuntaa, mutta tiloja valvotaan teknisesti muun muassa kameroin. Yleensä omatoimikirjastossa voi lainata, palauttaa, käyttää asiakastietokoneita, lukea lehtiä ja vaikkapa työskennellä tai kokousta.

Alkuperäisen suunnitelman mukaan omatoimikirjastot piti perustaa vuosina 2022-2024 järjestyksessä Alastaro, Mellilä ja Hirvikoski. Omatoimikirjastojen toteuttaminen on viivästynyt usealla vuodella, mm. laitehankintoihin liittyvien kilpailutusten takia.

Omatoimikirjastojen perustamiseen kirjastot ovat saaneet AVI:n hankeavustusta silloin, kun hankinnan tarkoituksena on ollut palveluiden kehittäminen ja saatavuuden lisääminen. Avustuksen ehto on, että henkilöstön palveluaika tulee säilyttää entisellään eli omatoimikirjaston perustaminen ei ole säästötoimenpide. Avustusta on voinut saada esim. automaattien hankintaan, kulunvalvontalaitteisiin ja valvontakameroihin, mutta esimerkiksi remontti-, rakennus-, tai sähkötoihin tai sisustamiseen avustusta ei voi käyttää. Hankinta voidaan tehdä myös leasing-hankintana.

Loimaan kaupunki haki valtionavustusta omatoimikirjaston perustamiseen joulukuussa 2023. Avustusta myönnettiin 15 000 euroa.

Loimaan kaupunki on mukana seutuhankintojen kilpailutuksessa ja omatoimikirjastojen laitehankintojen suunniteltu sopimuskausi on 1.1.2024 – 31.12.2026.

Alastaron omatoimikirjaston toteuttaminen käynnistyi keväällä 2024 ja omatoimikirjasto otettiin käyttöön helmikuun lopulla 2025.

Mellilän kirjaston kiinteistön kunto ja tarvittavat korjaustoimenpiteet tulee selvittää ennen omatoimikirjaston muutostöitä. Koska omatoimikirjastojen perustaminen on jo muutenkin viivästynyt, on perusteltua muuttaa

toteuttamisjärjestystä ja tehdä seuraavaksi omatoimikirjasto Hirvikoskelle, jossa tilat mahdollistavat nykyisellään omatoimikirjaston perustamisen. Vuodelle 2026 on investointiohjelmaan varattu määrärahaa omatoimikirjastolle.

Mellilän omatoimikirjasto perustetaan, kun edellä mainitut kiinteistön mahdolliset korjaustoimenpiteet ovat selvillä ja niiden toteuttamisesta on päätetty.

Esittelijä	Sivistysjohtaja Pärkö Manne
Päätösehdotus	Sivistyslautakunta päättää, että omatoimikirjastojen toteuttamisjärjestystä muutetaan siten, että Hirvikosken omatoimikirjasto toteutetaan ennen Mellilän omatoimikirjastoa.
Päätös	Hyväksyttiin.